

Observatoriul este de două ori în săptămână, miercuri și sâmbătă.

Pretul

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusa la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poșta în laștrul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. s'eu 22 franci, pe 6 luni 5 fl. s'eu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politic, national-economic și literar.

Ori-ce inserate,
se platesc pe serie s'eu linia, cu litere merunte garmondu, la prim'a publicare câte 7 cr., la adou'a și a trei'a câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.
Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usuru prin assemnatiunile postel statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 86.

Sibiu, 25/6 Novembre 1878.

Anulu I.

Europ'a dupa tractatulu dela Berlinu.

Dupa caderea Plevnei, schimbanduse sortii esbelului, prin concursulu datu din partea Romaniei tratatului seu dela Newa, în favorulu armelor rusesci, în scurtu tempu Turci'a fu silita a-si trage parlamentarii sei în cartirulu generalu rusescu, pentru ca se implóre pace dela inamiculu seu e mörte. Resultatulu acestui pasu fu incheierea amosului tractatulu dela San-Stefano, prin care operiulu semi-lunei era redusu la o simpla notiune geografica. Prin acelu tractatulu Russi'a isi lua partea ului și era apröpe a realiza testamentulu traditionalu a lui Petru celu Mare. Nu ii mai lipsea cätu numai Constantinopolulu, acarui cadere în posesiune rusesca nu mai era decâtu o cestiune e tempu.

D'abea dupa ratificarea tractatului dela San-Stefano din partea Sultanului, se tredi si betran'a uropa, ce pare adormita și cuprinsa de unu omnu narcoticu, pentru ca se face marea descoperire, ca prin tractatulu dela San-Stefano sunt asiaste tôte tractatele anteriore, prin care se gantä în modu colectivulu esistenti'a și integritatea teritoriala a imperiului otomanu, și ca prin acelu tractatulu sunt desconsiderate și violate în modulu celu mai brutalu dreptulu gintiloru și interesele omune ale Europei întregi. Urmarea acestei desperirii, pe care press'a libera si independenta o cuse cu multu înainte asia numitiloru diplomati privilegiati fu, ca Angli'a secundata mai vertosu e ministrulu de esterne alu Austro-Ungariei comite Andrassy, care la Reichstadt incheiase, de si imai verbalu tractatulu de impartire a imperiului otomanu, protestara în contra dispositiuniloru decretate prin tractatulu dela San-Stefano și preserä ca acelu tractatulu se fia supusu revidiuerei unui congressu alu poteriloru garante. Dupa o asistentia obstinata din partea guvernului rusescu, care nu era nici decum dispusu se lasä prad'a din uarale sale, în fine se supuse, dupa îndelungate dificile negociatiuni vointiei manifestate în modu tergicu cu deosebire din partea Angliei și fara doiala ca si în urma bunelor consilii ale „bunului niu“ din Berlinu.

Rolurile inpartite, si dupa ce Angli'a bagase buzunaru insul'a Cipru, congressulu europenu fu închiamatu pe diu'a ominösa de 13 Iuniu la

Berlinu, unde se si deschise, alegandu-si de presedinte pe „onestulu samsariu“ și totudeodata mare cancelariu alu Prusso-Germaniei, principele Bismark. Acelu congressu dela care se asceptä pacificarea durabila a Europei dura di cu di tocmai o luna, tienenduse ultim'a siedintia în 13 Iuliu a. c. dela care se datäsa fatalulu tractatulu, cunoscutu atätu de bine, sub numirea: tractatulu dela Berlinu.

Scopulu nostru nu pöte fi a discuta pe largu dispositiunile acelu tractatulu, dela care comitele Andrassy se reintörse cu faimosulu „mandatu europenu“ alu ocuparei celoru doue provincii turcesci, care au costatu până acuma pe poporale monarchiei austro-ungare, dieci de mii victime omenesci și preste 120 de miliöne de fiorini. Nu potemu se ne ocupamu de astadata nici cu consecintiele acelu tractatulu, pe care nici unu altu statulu nu le simte mai multu decâtu tocmai monarchi'a nöstra, ci purtandu contu de mesuratulu spaciulu de care dispunemu, ne vomu margini a constata puru si simplu în liniamente generali situatiunea, care s'au creatu Europei prin tractatulu dela Berlinu.

Dara mai înainte de a potea face acësta, trebue se premitemu, ca congressulu din Berlinu în fondu n'a fostu alta, decâtu unu duelu diplomaticu între puternici rivali Russi'a și Angli'a, avendu cea dintai de secundantu förte abilu pe insusi presedintele congressului și pe providentialulu diplomatu comitele Andrassy. Franci'a n'au secundatu, decâtu numai în acele momente în cari pacea d'abea incheiata era de nou periclitata, si pusa în cestiune, ceea ce pentru grandiosulu ei triumfu, pentru care se preparase și pe care avea se-lu serbedie prin espositiunea sa universalä, ar fi fostu identicu cu unu fiasco. Itali'a d'abea au fostu ascultata, era Turci'a, care fusese caus'a duelulu, fu necessitata a urmari cu priviri apatice și scaldate în fatalismulu ei proverbialu, la decursulu și episödele acelu duelu și a primi apoi fara contradicere, tôte conditionile de inpacare, asupra carora se invoisera cei doui duelanti. Statele cele mici, care inca au fostu chiamate ca marturie, la acelu spectacolu diplomaticu, apropianduse prea tare de combatanti, primira în decursulu voltigeloru și paradeloru diplomatice, câteva lovituri nici decum usiöre, dara pentru cari puternicii rivali dupa terminarea luptei, isi cerura scuse în termini cei mai poleiti, ceea ce nu inpie-deca inse, cá lovitura se nu fia data si cá durerea

simtita se fia mai pucinu usturatöre. În positiunea acësta s'au aflatu Romani'a, Serbi'a și Munte-negrulu.

Conditionile inpacarei sunt depuse în tractatulu dela Berlinu, care este prob'a cea mai palpabila si unu monumentu neperitoru, atätu a incapacitatiiei si miopismului politicu pe de o parte, era pe de alt'a a cumplitei frivolitati si demoralisari, care caracterisäza pe asia numitii diplomati esiti din scöl'a celoru doui principi-cancelari Bismark si Gorciacof. Minciun'a, perfidi'a, nesinceritatea si tradarea si tôte celelalte calitati de acelasu calibru, care distingu pe unu adeveratu diplomatu din scöl'a moderna, si-au serbatu triumfulu loru obscuru si revoltatoru la més'a cea verde din stralucitörea sala a palatului Radziwill din Berlinu. Acolo diplomatiu cei mari în decursu de o luna de dile au datu lumei profane ocasiune se petrunidia cu naivele sale priviri subtulu velulu auritu, care acopere misteriele diplomatice. Efectulu este acelasu pe care l'au avutu redicarea velulu de pe chipulu mitologicu dela Saïs, adeca — desilusionarea cea mai completa. Intr'adeveru, esaminandu cu tóta seriositatea punctele tractatului dela Berlinu si reamintindu-ne cele ce s'au petrecutu în decursulu sessiunei de o luna a congressului, nu vomu afla decâtu o creatura monströsa nascuta din mam'a intriga cu tatalu britariulu si botezatu de nasiulu dictatoru „forti'a primedia dreptulu.“ Multu defaimatulu patriotu italianu Macchiavelli, deca reinviandu ar fi potutu asista pe nevedite în vre unu coltiu alu salei congressului din Berlinu, fara indoiala ca de si elu este autorulu multu citatei carti „Il principe“, n'aru fi esitatu a recunösce, ca fatia cu diplomati'a de astadi, art'a sa era inca în scutece si ca elu a fostu numai unu diletantulu. A fostu rezervatu luminatulu secolu alu XIX se dea probe despre inalt'a perfectiune si desvoltare de care pöte fi capabila art'a asia numita diplomatica. N'avemu alta de facutu, pentru ca se ne convingemu despre acësta, decâtu se analisamu captiosulu, echivoculu, elasticulu si rafinatulu testu alu tractatului dela Berlinu, care pöte servi ca modelu si ilustratiune pentru elevii academiiloru diplomatice, ca cum trebue a se incheiea unu tractatulu, care în locu se fia o garantia a pazei, din contra are se fia numai prologulu unui resbelu s'eu a unei conflagratiuni generale. Deca a fostu acesta scopulu principelui Bismark

Foisiör'a „Observatoriului“.

„Paz'a Dunaröi“.

Poesie de M. S. Regala Dömn'a Romaniloru.*)

O! nu te teme, tiér'a mea,
Cu bratiulu meu te-oiu apara,
Vedi tu colo stégulu turcescu
De unde tunuri ne pândescu?
Chiar' mii de bombe d'ar' asvêrli
Cu Domnulu Carolu le-oiu sdrobi.

Dunarea vecinicu ne-a iubitu,
Pe und'a ei amu mai plutitu,
Ale ei valuri cânta blandu:
„La zidu, copii, sariti curendu!

Dati focu, luptati, viteji eroi,
Cä-ci Domnulu Carolu e cu voi!“

O! nu te teme, tiér'a mea,
A tale lantiuri le-oiu sfarma!
Mai facu o cruce si apoi
Pornescu la lupta, la resboiu,
Desfasiuru falnicu stégulu meu . . .
Cu Carolu este Dumnedieu!

Pe aceste versuri s'a compusu unu Marsiu Triumfu de D-nu Ed. A. Hübsch, inspectorulu generalu alu usicelor armatei.

Francina s'eu Firulu Feciörei.

De Paul Féval.

Traducere de: Dimitrie Petrescu.

.....; paiangenu era dina . . .
Perrault.

Tata, v'a se dica ele vinu din raiu?
— Da, copila, dragutia animei mele, aceste fire de argintu, ce sboru, în frumösele dile de tömna, dupe capriciösul gustu alu ventului, fluturandu si desinandu albe frisiöre pe azurulu bine-cuventatu alu cerului, cadu din depanatörea Feciörei Maria.
— Atunci povestese istori'a, tata, voiesci?

I.

— Vréu.
Era o data Roger de Nuits, unu baronu burgundu. Roger numera siépte-spre-diece primaveri. Tatalu si mam'a sa murisera. Era destulu de frumosu, destulu de nobilu, si mai totu atätu de bogatu ca regele.
Don Bertrand, unu sfantu preotu de la Illiers-les-Arceaux, era tutorele seu si-lu conducea în lume; dar don Bertrand era inaintatu în etate, si fiindu cá nu se potea tiené de Roger, câte odata ilu perdeä din vedere pe la cotiturile poteciloru.

II.

Nu s'ar fi potutu gasi în tóta Burgundi'a bogata în vinuri, o féta mai frumösa ca Francina. Era de cinci-spre-diece ani: unu bobocu de trandafir. Privia pe feréstra casutiei sale, viile de pe betranulu delu cu nisce ochi mai limpidi ca cristalulu. Blond'a lina a fusului seu suridea perului ei aurii.
Paserile garduriloru invetiau cantecele ei atätu de dulci.

III.

Baronulu Roger avé ochiulu negru si unu peru brunu, mijia pe mustati'a sa. Intr'o séra, pe candu se

intorcea de la venatöre veselu, vediu pe Francina la feréstra ei si o audi cantandu-si cantecele.

Baronulu Roger isi schimbä veselie; pentru ca sunt veseli de doue feluri: una care ride si alta care visédia.

IV.

Francina ridea, Francina visä dupa ventulu ce sufla la urechile tinerelor fete. Ea semana cu dragele paseri ale bunului Dumnedieu, alu caroru sufletu e o melodie . . . .

— Oh! tata, miecele paseri au ele unu sufletu?

— Da, fetitio; si florile au. Melodii ale paseriloru, parfumuri ale floriloru, se exala ca rugaciunea, profumu si melodie a sufletelorü nöstre, si tôte acestea se innaltia la ceru spre laud'a lui D-dieu.

Ca si baronulu Roger, Francina era orfana de tata si mama.

Dar' cätu pentru baröna, ah! dieu nu, sirmanica! N'avé nimicu pe pamentu de cätu ochii ei albastrii si perulu seu blondu-cenusiu.

V.

A doua di de diminétia, baronulu Roger isi luä pusc'a de venatöre; vediu în visu tóta starea Francinei: perii ei blondi-cenusii si ochii ei albastri.

De asta data, întrecu pe bunulu preotu atätu de multu, ca don Bertrand, perdutu printre vitiele vieloru isi întreba de drumu pe la tôte respantiele.

— Roger! Roger! striga elu, grabindu-si în zadaru pasulu.

Roger era deja la usi'a casutiei. Si elu chiema, incetisiuru:

— Francino! Francino!

VI.

Francina nu era surda; audiä ea bine.

Numai, nu deschise pentru ca ii era frica.

Dar tremura si zimbea, fiindu ca baronulu Roger era tineru si frumosu, — si apoi elu era seniorulu.

si sunt multe momente care ne indreptatescu a presupune acésta, apoi marele cancelar pôte fi multumitu de oper'a sa.

Este o aksioma elementara, ca durabilitatea unui contractu séu tractatu este conditionata prin dispositiunea si deobligamentulu reciprocu alu contractiloru de a si observa conditiunile acelu contractu séu tractatu. Violarea comisa de càtra unulu din contraenti dispensésa pe celalaltu séu pe ceilalti contraenti de a mai respecta liter'a contractului incheiatu. Acésta o scie prea bine fieste care clientu, care au avutu in viati'a sa vre unu procesu, fara ca se fi trecut prin scól'a diplomatiei. In viatia civila partea, care a calcatu séu a violatu contractulu fia elu privatu séu socialu isi primesce pedéps'a meritata si pórtá spesele procesului in pótearea sentintiei aduse de tribunalulu la care au apelatu celu neindreptatitu pentru revindecarea dreptului seu violatu séu nerespectatu. Acesta este unu postulatu alu luptei pentru dreptu, care pentru individulu singuraticu este identica cu lupt'a pentru esistenti'a sa. In pracs'a diplomatice inse nu este asia. Unu diplomatu, care au pierdutu procesulu fia fi fostu caus'a pentru care au pledatu elu ori càtu de injusta, nu se supune arbitriului seu naturalu, care este ratiunea si echitatea, ci apelésa fara intardiere la ultima ratiune a regiloru, care odinióra era forti'a brutala, éra astadi se numesce „forti'a care primédia dreptulu“, care in fondu este acelasu lucru. Asia o facura si diplomatii adunati in areopagulu din Berlinu. Dupa ce au declarat resbelu ratiunei, bunului simtiu si moralei si dupa ce au probatu prin decisiunile loru, ca dreptulu gintiloru este o utopia a filosofiloru fantasti, au incheiatu unu asia numitu tractatu, facéandu-si fiacare din ei iesuitic'a reservatiune mintala, ca la cea mai de aprópe ocaziune ilu voru sfasia si voru preface pretiosulu pergamentu pe care au fostu scrisu, intr'o bucata de maculatura, buna pentru de a fi pastrata in museele diplomatice, numite archive ale statului.

De abea au trecut patru luni de dile dela incheierea tractatului dela Berlinu si elu astadi in a cincea luna a esistentiei sale este dejá unu actu diplomaticu, ce nu mai are nici-o valóre actuala, ci celu multu istorica. Dara nici nu potea fi altcum. Basatu pe fictiuni false, pe arbitraru si immoralitate, si preparatu pentru situatiuni neecesitande si imposibile, elu din nascere sa fortiata a fostu unu copilu mortu. Dejá in Macedoni'a s'au datu primele salve, care anuntia inceputulu ceremoniei funebrele a ilustrului repaosatu, care in scurt'a si hecticós'a sa viatia a purtatu numele de „Tractatulu din Berlinu, dela 13 Iulie 1878.“ Nu va dura multu si bateriele muzicale iesite din oficin'a Krupp, concentrate intr'unu orchestru funebralu grandiosu ii voru canta latinesculu „Requiescat in pace!“ acompaniatu de jalniculu choru alu diplomatiloru. Dupa aceea va urma marele Sabatu infernalu si diabolicu alu conflagratiunei orientale.

Nemultumire generala, inarmari si pregatiri de resbelu febrile in tóta Europ'a, o atmosfera inna-

busita si incarcata cu fluide electro-magnetice, carora nu le trebuie decât numai o singura schinteia, pentru ca se esplodesc, — acésta este situatiunea actuala a Europei, creata ei prin tractatulu dela Berlinu, gratia multu invidiatei arte a doctoriloru-diplomati. Camilu.

La situatiune.

De si parlamentulu din Vien'a s'a intrunitu in sesiune ordinaria si prin urmare conformu usului adoptatu a fostu deschisa fara mesagiu de tron, totusi deputatulu Kopp ceti si depuse pe més'a presidiului unu proiectu de adresa motivata chiaru in prim'a siedintia a acestei sessiuni, care a fostu a 400 siedintia a periódei legislative a acestui „lungu parlamentu“. Acelu proiectu de adresa, care a fostu subscrisu de o grupa numerosa de deputati recrutati din mai tóte fractiunile si cluburile esistande ale parlamentului, espune tristele ei consecintie si se róga de M. S. imperatulu, ca se puna capetu criticeii si gravei situatiuni in care se afla monarchi'a. Ascutisiulu adresei este indreptatu asupra ministrului de esterne comitele Andrassy si a fatalei sale politice. Parlamentulu au ascultat cu multa seriositate si mare interesu acelu proiectu de adresa, si ca proba ca i au datu inportanti'a cuvenita, au si alesu o comisiune care se-lu esamineie si apoi se raportedie parlamentului.

Revelatiunile diariului „Tagespost“ din Gratz relative la marturisile facute de catra fostulu ministru-presedinte principele A. Auersperg despre coruptiunea pressei opozitionale si venalitatea deputatiloru antigubernamentali, au fostu adusa pe tapetu de catra deputatulu Schönerer, caruia iau succesu a produce o sensatiune mare, a da locu unu incidentu scandalosu intre densulu si presedintele parlamentului Dr. Rechbauer, care s'au aflu indennatu se apere pe absentulu ministru-presedinte si se dea cea mai formalá desmintire celoru espuse din partea deputatului Schönerer. Incidentulu se terminá prin acelu paratoneru espeditivu, practic si adoptatu in parlamentele servile, de a nu discuta cestiunile incomode si indiscrete, ci a trece preste ele puru si simplu la ordinea dilei. Asia se intemplá si in casulu acesta. Ordinea dilei se primi cu tóte voturile contra 19. Fórté semnificativa si caracteristica este inpregiurarea, ca atatu press'a gubernamentalá, catu si cea opozitionala se ferescu ca de focu se discute acea cestiune atatu de multu compromitiátóre si discreditóre pentru prestigiulu si demnitátea pressei austriace. Tacerea acésta este destulu de elocenta si n'are lipsa de a mai fi comentata. Cineva tace, séu candu consimte, séu candu se simte culpabilu.

Baronulu de Pretis nepotendu forma noulu cabinetu isi au depusu mandatulu in manile monarchului si asia cris'a ministeriala s'au declarat in permanentia. Paralelu cu cris'a ministeriala decurge si procesulu de descompunere a fostului mare partidulu centralistu numitu „fidelu constitutiunei“, care dupa ce au contribuitu din tóte pote-

rile sale la crearea situatiunei anormale a monarchiei si la ruina finantieloru si a creditulu ei astadi se descompune in elementele din care au fostu compusa, pentru ca schimbandu-si firma se si incerce a scapa de responsabilitate si metamorfosanduse se repara érasu pe scen'a politica subtu noua firma luandu pos'a de salvátóre a situatiunei Déca i va succede séu nu, acésta depinde dela ajutoriulu pe care va afla cu cale a i-lu oferi principi pe Bismark si dela dispositiunile monarchului. S vorbesce fórté tare, ca parlamentulu va fi disolvat si ca se va denumi unu cabinetu neparlamentaru care apoi va escrie nouele alegeri. Acésta este dorinti'a cechiloru, acaroru conducetoru dr. Ladislau Rieger petrece de vreo doue septemani in Vien' pentru de a se consulta cu cercurile competent asupra conditiuniloru de inpacare si a participare loru la lucrarile parlamentulu centralu.

Pe candu decurgu acestea in Vien'a, in diet' Ungariei s'au incinsu o lupta inversiunata intr'opozitiunea cosuthiana si intre partisanii provisoriului ministru C. Tisza. Acésta partida, acare tianta este revolutiunea, prin vorbitoriulu seu Ernest Simonyi formula unu actu motivatu prin care cer dela diet'a ca se se faca procesu intregului cabinetu alu C. Tisza, pe care ilu acusa a fi tradatu patri' magiara si a fi creatu situatiunea actuala desperata. Intre alte puncte ale acusarei figurédia si acela, ca gubernulu ungurescu n'au datu ajutoriu Romaniei in contra Rusiei si ca dupa aceea n'au sciutu se impiedece ca acelu statu se devina independente care impreuna cu Serbi'a si Muntenegrulu ameninti si periclitédia esistenti'a, nu numai a monarchiei austro-ungare, ci in specialu integritatea regatulu ungurescu. Avisu pentru filomagiari din Bucuresc Iasi si de pe airea!

Fórté pretiósá este pentru noi Romanii marturisirea pe care o a facutu ministru-presedint provisoriu C. Tisza in siedinti'a dietei din 2 I. de Strimtoratu de opozitiune si invinsu prin logice' fapteloru si a necontestabileloru argumente ale opozitiunei C. Tisza se vediu in fine necessitatu recunósce: ca dieu, sistemulu dualisticu s'au adeveritu cá nepracticu, ca elu facutu imposibila si ilusorie ori-ce unitate in politic'a esterna a monarchiei, dara róga pe deputatii, ca pana candu cu ajutoriulu factoriloru competenti nu se va afla unu mai bunu sistemu de guvernare, se sustiena sistemulu actualu pentru ca déca nu — va veni centralismulu absolutisticu, de care D-dieu se padiés'a pe Ungari'a.

Acésta nici pentru noi, nici pentru celelalt nationalitati trantite la parete nu este o descoperire noua; din contra ea a fostu o convinger intima a tuturoru patriotiloru cu dorere de animu pentru esistentia acestei multu cercatei monarchie Déca acuma unu C. Tisza ne da dreptate si cor firma elu insusi ca ministru dualisticu de pe tribun' dietei, ca dualismulu este unu sistemu gresitu ruinatoru pentru monarchia, apoi pentru acésta marturisire i suntemu recunoscetori, pentru-ca e ne póte servi ca cea mai autorizata legitimize tientei corecte de resistentia passiva a natiunei romane.

Asupra acestei cestiuni inportante vomu revela catu mai curendu.

Ungari'a.

(Scandale mari in dieta.) In tiera constitutionalu lumea e dedata se asiste uneori scandale parlamentarie, dara scandale de care intempla in diet'a Ungariei, sunt si remanu de cele mai rari si extraordinarie. Camer'a deputatiloru alésa din nou pentru unu altu periodu de trei ani, se parea in primele dile dupa deschider ca ar avea o fisionomia paciuita si calma. Dar parerea insiela. Dela 30 Octobre incóce se poru fortun'a, care in 2 Novembre ajunse la culme. I acea di br. Blasius Orbán incriminá pe maiortate deputatiloru alesi din Transilvani'a, ca ei aru fostu alesi prin cumpararea voturilor; cá-ci gubernulu a trimisu anume in la Ceanu-mare, adeca dn. Ladislau Tisza fratele ministrului, care e proprietariu in acea comuna, sume fórté considerabil éra redactorulu dela „Magyar Polgár“ din Clusib si P. Moritz au fostu insarcinati a duce si inpartute de mii prin tiera pe la agentii ministeriali a diverse tiensturi. Audiendu acestea deputatulu Ernest Simonyi, dise intre altele, cá daca acus'a lui Orbán este adeverata, adeca, daca voturile au fostu cumparate cu bani, atunci acei deputati ardeleni de calcatore de legi si inferati nu potu se ocupa loc in dieta si nici cá trebuie se fia suferiti acolo, dac nu se curatia de acea crima. Atunci Lad. Tisza irritatu fórté, declará pe Orbán de calumniator

VII.

— Francino! Francino!

Seniorii acestia sunt nerabdatori, fetitio. Cu patulu puscei, baronulu Roger lovi usia, care se deschise de totu . . .

— Si baronulu Roger intrá?

— Nicidecum!

— Nu? atunci Francina era buna la sufletu, asia de buna ca D-dieu o padia, me prindu?

VIII.

— Ai cástigatu. Buna la sufletu, da, asia e, si apoi fiindu ca mai era unu firu in dreptulu usiei, unu lungu firu argintiu, firu de paiangenu ce ondula in ventu, unu firu alu Feciórei . . .

— Tata, pe mine, acésta nu m'ar impiedeca de a inainta.

— Cu tóte acestea, Roger se opri si privi firulu ce flutura ér' sirsitulu ilu perdeá din ochi.

IX.

Si bunulu preotu don Bertrand avu tempu se sosésca, asudandu, suflandu greu, dicendu mereu: Roger! Roger!

Tienea in mana celalaltu capetu alu lungulu firu ce'lu condusesc prin labirintulu poteciloru.

— Féta draga, credi tu ca de giaba ar tórcé Fecióra?

X.

Bunlu preotu zimbi candu veditu pe baronulu Roger.

— Monseniore, dise elu, poti se intri acum.

Francina, rosia ca o cirésia ce e aprópe a se cóce, aduse doue blide cu lapte. Déca ai scii càtu era de frumósá!

Bunulu preotu mai dise, cá-ci betranii dicu multe, si atátu mai bine:

— Bogatulu datoresce respectu celui seracu, monseniore.

XI.

Baronulu Roger cugeta:

— Eu sunt celu seracu.

O gasia atátu de bogata cu ochii ei albastru si perulu ei galbenu — cenusiu!

XII.

Intorcendu-se, càtu tienu drumulu, bunulu preotu povestea:

— Monseniore, Genoveva torcea pe délulu Nanterrei, nu departe de Paris marele orasiu.

Attila, Biciul lui D-dieu, voi se tréca, dar nu potu. Parisulu fu scapatu prin firulu Feciórei. Cugeta la acésta, monseniore.

Baronulu Roger se gandea la ochii albastru ai Francinei.

XIII.

— Monseniore, la Domremy, Ioana torcea. Anglesulu, biciulu ómeniloru, cauta ánima Franciei spre a o smulge.

Ioana gonl pe Anglesu. Firulu Feciórei scapá Franci'a.

— Francino! cugeta baronulu Roger. Perulu auriu alu Francinei!

XIV.

In ór'a aceea, Francina, inca palida si cu ochii plecati, se juca cu firulu de argintu, firulu de paiangenu.

Ea ingenuchiá inaintea icónei sfantei Fecióre si murmurá:

— Multumescu, dulcea mea mama. O se se intórcá elu?

XV.

— Dta care scii tóte, don Bertrand, tutorele meu, intrebá baronulu Roger, adeverata e istori'a acelu rege ce luá de socie o pastoritia?

Don Bertrand respunse:

— Nu, e o fabula.

Roger se intristá de mórte, si bunulu preotu adaogá:

— Ei bine! da, asia e, dar regele era maiorenu, cá-ci implinise douedieci si unu de ani.

(Va urma.)

infamă, dacă nu va documenta acușele sale. Orbán inse în locu de a'si retrage acușele, tocma din contra, se obliga a le documenta de ajunsu în una din siedintile următoare. Aci dara este angageata nu numai onórea și caracterulu deputatilor incrinati, ci și alegatori ardeleni din majoritate, compromisi greu, anume și acei alegatori romani din comitatulu Huneadorei, din Alb'a-Iuli'a, Fagarasiu, Gherl'a, Nasaudu, S.-Sebesiu etc., pe unde au alesu deputati de partid'a ministeriale, prin urmare sunt datori a se apara și a nu suferi se prinda scórtia rusinea pe fecele lor.

Romani'a.

Bucuresci, 9/12 Octobre, 1878.*) (Co-resp. partic. a „Observatoriului.”) Ve promisesemu a ve tramite o descrițiune a dilei de ieri. Dar' se nu credeti ca se póte descrie diu'a de ieri. Ea nu póte decatu a fi vediuta; pentru-ca ce péna ar potea de scrie sentimentele de cari eramu animati, entusiasmulu ce ne a coprinsu în tocmai ca o facara atitiata de vijelii, candu Voda s'a aretat sub arculu de triumfu?

Dar' éta ca incepu naratiunea mea de la jumetate; asia face și unu copilu care vediendu înainte sa o multime de jucarii, care de care mai frumóse, nu scie pe care se o aléga.

Pe la 11 óre am trecut pe la arculu de triumfu, în faci'a caruia erau radicate în semicercu, taiatu la mijlocu de siosea, o estrada, unu amphi-teatru, érá impartitu în mai multe loge séu tribune, logi'a Dómnéi, a crucei rosii, a diplomatilor, a diaristilor, cea publica etc. Lumea se indesa din tóte partile, logele debordau. Am trecut înainte spre Banés'a, unde era radicata o estrada acoperita cu covóre negre și rosii și unde mitropolitii incongiurati de inaltulu cleru avéu se oficiadie serviciulu divin. În faci'a estradei erau asiediate în forma de unghiu dreptu tunurile luate dela Turci; ele erau inopobite cu ghirlande și purtau placi aretatatóre de loculu unde au fostu luate: 10 la Plevn'a, 10 la Opanezu, 9 la Smérdanu, acestea erau tunuri mari de campu, tunuri Krupp de otielu și de bronzu. Apoi 10 tunuri de bronzu, de munte, luate la Plevn'a.

La fie-ce coltiu alu estradei era cate a mor-thiera — Mórser — de unu calibru asia de mare, ca mi-am potutu baga capulu de totu în ele.

Ele sunt de diferite marimi, 2 cele mai mari au unu diametru de 2 decimetre, éra cele mai mici au unu diametru de 1/2 decimetru.

Armat'a ce avé se defiledie era asiediatá érási în semicercu, în ordinea în care avé se defiledie, frontulu era spre estrada. Am uitatu se ve spunu, ca langa tunurile de munte erau 8 drapele, trofee, unulu mare rosiiu cu o semiluna mare, purtandu o stea; altulu totu asia de mare verde, alte 3 erau mai mici rosii, unulu galbenu și 2 mai mici.

Pe la 12 óre a venitu Voda, urmatu de unu stralucitu statu majoru, în galop, pe dinaintea frontulu; elu fu primitu cu lungi urale de catra armata și poporu ce se adunase într'unu numeru cum n'am vediutu decatu póte la venirea Imperatului Alec-sandru. Se urca apoi pe estrada, unde fu primitu de mitropolitii.

Peste pucinu veni și Dómn'a și serviciulu divin se incepu.

Acestu serviciu a duratu pré multu asia, ca lumea dela arculu de triumfu era inpatienta de a vedé cu o ora mai 'nainte pe Voda cu armat'a.

În urma dupa terminarea serviciulu divin se puse crucea trecerei Dunarei la tóte drapelele regimentelor ce fusesera în Bulgari'a, precum și Stéu'a Romani'eii la drapelele regimentelor.

Cele mai rupte drapele erau ale regimentulu alu 13-lea de curcani și alu 4-lea de linia și alu 2-lea de venatori.

La arculu de triumfu în tempulu acesta fuse-sera adusi ranitii, cari nu potéu ambla multu pe josu, cu nisce trasuri brasiovenesci. Ei fura asiediatu într'unu locu rezervatu anume pentru ei. În cateva minute se strinsera doue palarii pline cu bani, cari li se impartira indata.

La 2 óre unu vuietu departatu, dara ce devenia din ce în ce distinctu, ne atrase atentiunea; strigatulu: vine, vine, se audia producédu în lume o miscare de scaune și picióre, cautandu fia-care a se înalta, pe candu anim'a baté a se rupé. În fine, Voda urmatu de statulu seu majoru appare; înainte chiaru de a intra sub arculu de triumfu unu vuietu de urale isbucni din piepturile nóstre; Traiésca Mari'a Sa Carolu, traiésca armat'a, traiésca Romani'a libera, traiésca rege-

le seu. Ura, ura, ura; tóte acestea nu se mai sfirsiau. Se ve spunu dreptu, déca ai prinde unu regimentu într'unu momentu de entusiasm asia cum eramu noi atunci, ar învinge o armata, ar lua redutele cele mai infricosiate, séu ar muri pana la unulu.

Mai multe discursuri fura ténute, discursuri pe care le veti ceti în diarie, dara pe care eu nu le potéu audi, d'abia d. C. A. Rossetti candu vorbea, se audia cate unu cuventu mai sonor.

Voda insa candu a respunsu, și surdii voru fi auditu. Inchipuitive ce tare trebue se fi vorbitu elu.

Si cu ce entusiamu vorbea, insusi cu ce focu, cu ce ánima?

Atunci entusiasmulu a ajunsu la culme; credu ca de se mai cerea ceva, eramu în stare se ne culcamu înainte piciórelor cailor. Nici-odata noi nu avuseramu ocaziune se audimu pe Voda vorbindu cu atatu focu, cu atata entusiasm; elu imediatu s'a manifestatu prin resunetele de aplause și urale.

Coróne, buchete, flori incepura a pica mai greu ca grindin'a.

Voda capeta acolo vre-o 14 coróne, pastra una pe dupa gítu, și una de bratiu, una la manerulu sabiei și unu buchetu în mana; celelalte le puse la Dómn'a în trasura.

Catu trecura statulu majoru și ranitii, florile ploua, toti isi avura cu prisosu partea, au fostu soldati cari raniti au capetatu coróne de cate 100 séu 200 franci una, cu panglici late de faille.

Si într'adeveru imediatu dupa Voda au defilatu ranitii, ei au facutu o impressiune din cele mai emotionatóre, în care totusi bucuri'a dómnia; bucuria ca acesti ómeni din alu caroru corpu se scosese glóntiele inamicului, alu caroru sange au stropitu campiile Bulgari'eii, totusi sunt în viatia cea mai mare parte nu schilodi, ci buni cei mai multi de a lua din nou arm'a. Eramu literalmente coperiti cu flori, și continuu pe Podulu Mogosioie séu acuma calea Victoriei, li se aruncara flori și coróne.

Eu am privitu deflarea dela Palatu. Dóne óre și jumetate a trebuitu pana se tréca tóta armat'a. În fine la 4 și 1/2 lumea a inceputu a pleca, ostenita, de óre ce toti erau pe strade dela 10 de deminétii.

Sér'a orasiulu a fostu iluminatu. Voda s'a plimbatu în trasura cu Dómn'a; mai pe séra musicile regimentelor ce erau în Bucuresci (7) au venit la Palatu cu tortie și lampióne, unde au cantatu vre-o 2 óre. Apoi M. M. L. L. au plecatu din nou pe podu, s'au dusu pe la statu'a lui Mihaiu, unde gradin'a botanica era luminata à giorno. Aci s'au datu artificii, focuri bengale. De aci Voda cu Dómn'a s'au dusu la teatru, unde era o reprezentatie poporala data de Primaria. d. p.

Societatea academica romana.

Sessiunea anului 1878.

(Urmare.)

Siedinti'a dela 13 Septembrie.

Comisiunea insarcinata a cercetá partea administrativa a raportulu delegatiunei, anuntiandu, ca e gat'a a depune raportulu seu, D. Caragiani 'lu citește. Se propune a se votá conclusiunile comisiunei în totalu. D. Romanu și d. Sturdza propunu, cá se se iá conclusiunile dupa capitole și se se voteze pe róndu. Se procede dupa acésta ordine.

La Capitolulu I. d. Hodosiu cere rectificarea asertiunea relativa la istori'a imperiulu otomanu de d. Cantemiru, fiindu-ca acésta opera esindu de sub tipariu astadi, s'a si adusu spre a se distribui primele exemplarie la membri. Societatea iá actu de acésta și apróba conclusiunile comisiunei.

La Capitolulu II, d. Sturdza dá lamuriri detaliate asupr'a acuzatiunei celor 200 monete cumperate dela d. Dobozki; arata importantii lor și motivele pentru cari au avutu recursu la delegatiune spre a cere o suma mai mare, decatu acea prevediuta prin budgetu. — D. Romanu și d. Sionu arata, ca votulu societatiei trebue se fia categoricu, ca adeca incuviintiéza nu numai sum'a, care s'a datu pana acum, dér' și transactiunea intréga facuta cu d. Dobozki. D. Odobescu esplica, ca la acésta transactiune sunt solidari nu numai membrii delegatiunei, ci și acei ai societatiei, cari au fostu convocati spre consultatiune intru acésta. — Societatea dupa aceste lamuriri consultata, aproba transactiunea facuta cu d. Dobozki și recomanda comisiunei budgetarie a o avé în vedere la elaborarea budgetulu; totodeodata se asociaza a se adresa cuvenitele multiamiri prea Santiei Sale episcopului Melchisedecu pentru donatiunea manuscritelor banului Varnavu, Înaltiei Sale regale Donnitoriulu pentru opulu „Histoire de la Céramique“ daruite societatiei, și fratiloru și suroriloru Hurmuzake pentru portretele regretatiloru colegi ai societatiei Eudoxiu și Alexandru.

La Capitolulu III mai antaiu d. Maniu relatéza, ca unulu din procesele societatiei și anume acelu cu epítropi'a repausatulu V. Mateescu, s'a cautatu la 5 ale curentei și s'a castigatu la prim'a instantia; ér' celu cu epítropi'a bisericeii santei Vineri este pe cale de infa-

cisiare la 27 ale curentei. Er' asupr'a punctulu de dictionariu și glossariu membrii comisiunei de revisiune dau o relatiune succinta despre cele ce au lucratu în cursulu anului. Relatiunea acésta inse nepotendu satisfacere pe toti membrii societatiei, comisiunea a promis a supune unu raportu speciale.

La Capitolulu IV societatea se unesco cu comisiunea, spre a esprieme delegatiunei multiamirile sale pentru activitatea, zelulu și mesurile întiepte, cu cari au administratu interesele societatiei, și totodata a esprieme gratitudinea sa comitetulu de priveghiare alu cassei de depuneri și consemnatiuni pentru lad'a mare de feru, ce a binevoitu a darui societatiei.

Dupa acestea se reguléza ordinea de di pentru siedinti'a de a dou'a di, destinata a fi deschisa publiculu în modulu urmatoriu: 1. D. Stefanescu va comunica o relatiune asupr'a unei descoperiri paleontologice. 2. D. Quintescu va ceti raportulu asupr'a probelor de tractiuni din Pliniu, venite la concursu. 3. Comunicatiunile sectiunii istorice asupr'a diverselor lucrari ce 'i s'a recomandat.

Vice-presiedinte, G. Baritiu.

Secretariu ad hoc, G. Sionu.

(Va urmá).

Sciri diverse.

— (Necrologu.) Mari'a Pop'a nasc. Neagoe ca socia, în numele seu, alu fililoru sei: Aureliu, Alesandru, Georgin'a și Matild'a, — alu fratiloru respective sororiloru: Alesandru cu soci'a sa Elen'a, Nicolau, Dr. Ioanu Neagoe cu soci'a Veturi'a, veduv'a Francisc'a Baritiu și Emili'a cu sociulu seu Basiliu Albini, ale nepotiloru Iosifu și Simeonu Pop'a, precum și în numele numerosiloru consangeni și amici, anuncia cu ánim'a plina de doliu, cá: Georgiu Pop'a, candu-va proprietariu mare, membru fundatoriu alu asociatiunei transilvane romane pentru literatur'a și cultur'a poporulu romanu și cive alu acéstu opidu, — a repausatu în Domnulu, în urm'a unui morbu acutu de plumani, în 31 Octobre la 7 óre sér'a, în alu 56-lea anu alu etatei, ér' alu fericitei satorie alu 21-lea, provediutu cu S-tulu Sacramentu alu penitentiei și cu merindea victiei eterne. Remasitiile-i pamentesci s'au asiediatu Sambata în 2 Novembre st. n. spre repausu în Cimetierulu gr. c. din pratulu din diosu. Fia-i tieren'a usióra si memori'a eterna! — Blasiu, în 1 Novembre 1878 st. n.

— (Culesulu viiloru) în tóta Ungari'a și Transilvani'a a fostu favorisatu de tempu frumosu. Cantitatele mustulu produsu a fostu preste totu multumitóre; nu asia si în privintia calitatiei, care este mediocra, din caus'a ploiloru celor multe. Cu tóte aceste vinulu din anulu acésta va esi de si usioru, dara totusi bunisioru. Pretiulu variadia între 80 cr. pana la 1 fl. 20 de vadra.

— (Tempulu și tergurile.) Tempulu a fostu bunu. Semenaturile și ogorirea locuriloru s'au facutu preste totu. În 4 l. c. au caditu aici prima zapada. — De vreo doue septamani tergurile de septamana din Sibiu sunt fórté bine frecventate. Dara sunt mai multi vendiatori decatu cumperatori. Pretiulu cerealielor este scadiutu tare. Inbuldiéla ce se observa la aceste terguri, ne póte servi ca proba, ca esecutoriile de dare desvóta o energia mare prim comunale rurale, ca si prin orasie. Sirmanulu economu trebue se-si vendia productele sale fara pretiu, pentru ca platindu darea se póta scapa de vecesatiunile esecutiuniloru.

— (Mortii și ranitii romani.) — (Continuare.) La Sencoviciu (Bandin-Ogiac) în 21 Septembrie, din regimentulu Iosifu nr. 37, au muritu: infanteristii Costa Vidicanu, Vasilie Ardeleann, Flore Vancu, Tóderu Side, Nutiu Lele; s'au ranitu conductorulu Juonu Flore, sergentii Ioanu Papp-Szilágyi, G. Todinca, conducatori Mihaiu Radu, Ioanu Balasiu, Juonu Pinte, Petru Oradanu, Samson Bochisiu, infanteristii Juonu Pume, Petru Jovannu, George Mosiu, Flore Popu, Onutiu Simutiu, Tóderu Tege, Flore Tirpa recte Chirpe, Juonu Ursutiu, Petru Borsa, Iosifu Ilutia, George Muiene, George Gligoru, Juon Ciuciu, Micula Szabó, George Burdeanu, Gavrilu Bondaru, Tóderu Bojin, Ioanu Urdásiu, Mihaiu Sérbu, Teodor Caba, Andreiu Cupasiu, Iosifu Bancia, Juonu Bau, Juonu Vanetiu, Tóderu Ille, Petru Oppe, Juonu Mutiu, Mitru Dunga, Flore Popa, Mihaiu Sfete, Alesandru Boitor, Vasilie Devanu, Ioanu Nica, Petru Motiu, Tóderu Laza, Simeonu Mosa, Ioanu Avramu, Mihaiu Coste-Haica, Nutiu Secara, Ioanu Avramu, Vas. Bordasiu, Juonu Botto, Gabr. Blagutia, Lupu Craciunu, Iosifu Cosanu, Valentinu Moldovanu, George Morgovanu, Craciunu Rusu, Mitru Selagianu, Vasilie Criste, Pavel Matitia; s'a perdutu infant. Flore Bulzanu. „Familia.“

Statutele societatii maestriloru caltiunari din Lipov'a.

Notariulu se alege prin comitetu, cu votu secretu, alegerea apoi are a o aproba „adunarea generala.“ Notariu póte fi si alta persóna, care nu e membru alu societatii, și pentru afacerile sale, va fi remuneratu din fondulu societatii.

Notariulu:

a) pórtá protocolu în siedintile comitetulu și alu le adunarii generale, din cari la cei interesati da estrase, apoi propune cauzele, si:

b) pórtá catalogu despre numerulu și numele membriloru societatiei, induce pe cei intrati și sterge pe cei repasiti.

c) deplinesce decisiunile societatii și cauzele curente, dupa indrumarea presiedintelui, cum si corespondintiele de lipsa.

d) pórtá protocolu despre invetiaceii și sodalii aplicati la membrii societatii, și la pof'ta celoru interesati se întrepune pentru sustinerea conditiuniloru și obligamintelor, la cari s'au supusu.

La casu de impedecare, comitetulu se va ingriji de substituire.

*) Intardiata din lipsa de spaci.

§. 10. Casariulu se alege prin comitetu, cu votu secretu, pre 3 ani. Casariulu percepe si eroga din banii societatii dupa prescriesele §§. 18-23.

Pentru averea societatii elu girédia, cu avere a s'a.

§. 11. Adunarea generala ordinaria, mai alege cu votu secretu 3 controlori (comisiune de contabilitate), cari au detorinta a privi preste chivernisirea baniloru si portarea regulata a diuareloru. Ei ori candu potu s'contra cas'a. Daca affa vre o scadere ori negrigintia, din care ar poté ocure daune societatii, — au datorintia a influinta la comitetu, éra daca reulu ar ocure dela comitetu, au a pretinde conchiamarea adunarii generale, si daca presiedintele ar denegá acésta, comisiunea de contabilitate (controlorii) conchiamá siedintia a comitetului, respective adunare generala in numele seu.

§. 12. Advocatulu, se alege prin comitetu, cu votu secretu. Elu pórtá causele de dreptu, ce atingu societatea, si esoperédia pe calea administrativa, ori judecatorésca, — pre bas'a legii de industria, tóte avantagele potincióse.

Despre activitatea sa rapórta la Comitetu, si cu aprobarea adunarei generale — pentru serviciile sale, primesce remuneratiune cuviinciósa din cas'a societatii.

§. 13. Comitetulu se compune:

afara de presiedinte, vice-presiedinte, notariu si controlori, din 12 membri, cari se alege in adunarea generala ordinaria pe 3 ani cu votu secretu, din cari 1/3 in primii doi ani repasiescu prin sórte, dar potu fi realesi.

In periodulu de 3 ani, locurile vacante se deplinescu, in cea mai de aprópe adunare generala.

§. 14. Comitetulu tiene in tóta lun'a siedintia ordinaria, ér de cate ori cere lips'a, siedintia straordinaria si agendele de pertractatu, odata cu conchiamarea — membriloru — se si notifica. Pentru decisu validu, socotindu — se si oficialii, se recere maiortatea membriloru. Daca nu s'au intrunitu membrii in numeru recerutu, in restempu de 8 dile se conchiamá siedintia nóua, in care se decidu afacerile fara contu la numerulu membriloru.

Membrulu, care remane dela siedintia de 3 ori dupa olalta, fara a se legitima, se considera de dimisionatu, si loculu lui de vacantu.

§. 15. Cercul de activitate alu comitetului este: a) a decide despre primirea ori eschiderea membriloru societatii, conformu §§. 3 si 4.

b) a face proiecte amesuratu §. 1. pentru regularea fondului si a întreprinderilor comune, si acelea a le substerne adunarii generale.

c) a nesui in totu anulu, ca in „juriulu de pace“ sa se aléga unu numeru egal de membri si dintre sodali.

d) a croi conditiuni speciali, la alegerea oficialiloru, si a grigi ca casariulu se aiba destula hipoteca (garantia). A esamina indolentia ce ar observa din partea oficialiloru, si casualminte la propunerea controloriloru; mai departe a ingrigi, ca aretarile lunari despre correspondintia si starea casei, se se pórté cu acuratetia.

Mai stá in dreptulu si datorintia comitetului a suspinde pe casariu, pe notariu si pe avocatulu societatii, pentru negligintia in oficiu si abusuri, si a i inlocui prin altii, pana la adunarea generala cea mai de aprópe.

e) a prepara desbaterile (program'a) adunarii generale, anume: a face proiectulu de budgetu pe anulu viitoriu si a duce in deplinire decisiunile adunarii generale.

f) controversele escate din lips'a de lucru a le esamina, si a esoperá lecuirea acelor'a.

g) a ingrigi si priveghiá, pentru instruirea invetiaceiloru de maestria.

h) preste totu: a nesui in totu modulu pentru ajungerea scopului societatii, ér pentru unele ocupatiuni speciali, in casu de lipsa, a satori comitetu separatu, apoi: pentru acoperirea recerintieloru societatii a asemná sumele de lipsa, intre limitele budgetului.

Protocólele siedintieloru comitetului, le subscriu: presiedintele, notariulu, unu membru alu comitetului si unu controloru. Comitetulu — si statorese procedur'a s'a de desbateré.

(Va urma).

Recenziune literara.

I. La tempulu seu am anunctiatu aparitiunea opului:

„Amórea amicabila“, tradusa de P. N. Sitionu. Acésta lucrare este classica in feliulu ei. Autorulu se vede a fi fórté cu capu. De ex. pe pag. 10 capitulu III cetimu din vorba in vorba:

Cuventulu amicu dupa etimologia, in limb'a germana „Freund“ se deriva dela „freund“ (bucurandu) prin eliminarea vocalei „e“ (freund-Freund) si compusu cu particéu'a „schafft“ póte dela vechiulu participiu alu verbului „schaffen“ (a procurá, castigá); Freundschaft (castigu de bucuria) ceea ce noi i dicemu amicetia dela „amicu,“ — va se dica ne-am preocupatu! in originalulu germanu, a statu derivarea etimologica a cuventului „Freundschaft“ (amicetia) dela o radecina germana, lucru prea naturale si acum autorulu romanu fora nici unu scrupulu deduce „amiculu“ si „amiciti'a“ totu dela aceeași!

Limb'a in care e compusu opuscululu este o limb'a culta, sublina in catu in multe locuri, numai autorulu o va poté intielege. Intre altele gasimu cuvinte cá: discurgu, necunoscibila, mirabilitatile, grigebila, veridealisare si alte multe fórté originali. Autorulu presupunendu pe dreptu, ca nu tóte cuvintele din cartea sa voru fi intielese de cetitori, la fine adauge unu „Registru alfabeticu de cuvinte mai nóue impreuna cu explicatiunea loru poporala.“

Cá proba de eruditiunea autorului vomu reproduce din acestu „registru“ cateva exemple:

„Amabilitate, vrednicia de iubire, dragostire. Ambiguitate, dóue intielesuri.

Antecesa, o propusetiune inainte mergatóre.

Aproba(-re) a privi unu lucru de bunu, a ingadui.

Artificiu, unu lucru facutu cu maestria.

Bagatelu, unu lucru micu.

Calculare, socotéla in capu.

Celebrare, a face unu lucru in modu serbatorescu.

Certitudine, de buna séma.

Cincumspectiune, bagare de séma impregiuru.

Conscientiositate. numele insusirei cunoscintiei de sine.

Curiosu, ceva doritu de auditu si vediutu.

Discretiune, padirea tacerei lucrurilor ascunse in amblare si vorbire cu ómeni.

Fanaticu, aplecatu spre credintia preste mesura pana la fantasia.

Fichicu, ceea-ce se tiene de sufletu.

Fisicu, tienetoru de trupu.

Frivolu, cutezatoriu.

Implorare, chiamare prin rogatiune cátre D-dieu.

Neresistibilu, ceea-ce nu mai este de a se puté inpotrivi.

Nuri, atragere placuta din totu simtiulu.

Restituire, respaltire pentru o facere de bine.

Technicu, ceea-ce e facutu cu maiestria.

Umanitate, prietenia de ómeni.

Veridealisare, a face o idea adeverata.“

Aceste nu sunt unicele „mirabilitati“ (ca se vorbimu cu dictionariulu autorului) de ace'a l'amu consultá se faca mirabilitatea si mai antaiu sesi indrepte registru din limbei romane, cá-ci, altmintrea, va remané cá modelu de absurde.

Petra Petrescu.

Cu Nr. 80 alu „Observatoriulu“ s'au inceputu unu nou abonamentu pe tri-luniulu Octobre—Decembre st. v.

In capital'a Bucuresci „Observatoriulu“ se póte abona la librari'a d-lui Szöllösy, Piat'i'a Teatrului.

Preturile cerealieloru

si altoru obiecte de traiu au fostu la

5 Novembre in Sibiiu:

Gráu, dupa cualitati	1	hectolitru fl.	5.40—6.20
Gráu, amestecat	1	„	4.50—5.10
Secara	1	„	4.—
Papusiou	1	„	3.10
Ordiu	1	„	4.50—5.—
Ovesu	1	„	2.—2.40
Cartofi	1	„	1.75—2.25
Mazare	1	„	4.50—5.—
Linte	1	„	5.50—6.—
Fasole	1	„	4.50—5.—
Lardu (slanina)	50	Kilogram.	35.—
Untura (unsóre topita)	50	„	30.00
Carne de vita	1	„	36—48
Oua 10 de			—20

Cursulu moneteloru in val. austr.

Vien'a, 2 Novembre

Galbinii imperat. de auru	fl.	5.58 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.39
Imperialu rusescu	„	9.30
Moneta germana de 100 marce	„	57.95
Sovereigns englesi	„	12.—
Lira turcésca	„	11.—
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	100.—

Castigulu celu mare

event. de

375,000 Marci.

Anunciu

de

Norocu !!!

Castigurile

sunt garantate

de Statu.

Invitare la participarea

sorilor de castigu

alu marei loterie de bani, garantata de Statulu Hamburg, in care castigurile sicure trebuie se fia de preste

7 milióné 790,000 Marce.

Castigurile acestei loterie favorabila de bani, care conformu unui planu fiesu cuprinde numai 82,500 losuri, sunt urmatórele si adeva:

Castigulu celu mai mare este eventualu de: 375,000 Marce.	
1 Premie de 250,000 Marce	304 Castiguri á 2000 Marce
1 Castigu á 125,000 Marce	3 Castiguri á 1500 Marce
1 Castigu á 80,000 Marce	10 Castiguri á 1200 Marce
1 Castigu á 60,000 Marce	502 Castiguri á 1000 Marce
1 Castigu á 50,000 Marce	621 Castiguri á 500 Marce
1 Castigu á 40,000 Marce	37 Castiguri á 300 Marce
1 Castigu á 36,000 Marce	675 Castiguri á 250 Marce
3 Castiguri á 30,000 Marce	40 Castiguri á 200 Marce
1 Castigu á 25,000 Marce	36 Castiguri á 150 Marce
6 Castiguri á 20,000 Marce	22850 Castiguri á 138 Marce
10 Castiguri á 15,000 Marce	10 Castiguri á 135 Marce
1 Castigu á 12,000 Marce	1950 Castiguri á 124 Marce
24 Castiguri á 10,000 Marce	75 Castiguri á 120 Marce
2 Castiguri á 8,000 Marce	4 Castiguri á 100 Marce
3 Castiguri á 6,000 Marce	3450 Castiguri á 94 Marce
31 Castiguri á 5,000 Marce	3950 Castiguri á 67 Marce
61 Castiguri á 4,000 Marce	35 Castiguri á 50 Marce
4 Castiguri á 3,000 Marce	3950 Castiguri á 40 Marce
	3950 Castiguri á 20 Marce

Aceste castiguri ajungu in 7 serii in pucine luni la o tragere sigura.

Prima tragere a castigurilor este ficsata officiosu si costa intregulu losu originalu numai 3 fl. 40 cr. v. a., unu diumetate de losu originalu numai 1 fl. 70 cr. v. a., unu patratu de losu originalu numai — fl. 85 cr. v. a.

Aceste losuri originale garantate prin Statu, (éra nu promesse oprite) se espedésa pre langa tramitarea francata a pretiului, chiaru in cele mai indepartate regiuni.

Fiacare participatoru primesce fara ca se me provóce dela mine gratis pre langa losulu seu originalu si planulu originalu provediuru cu marc'a Statului si indata dupa tragere si list'a officiosa a trageriloru.

Platierea si espedarea baniloru castigati la interesenti se face din partea mea directu, promptu si cu cea mai mare discretiune.

Orice comanda se pote face simplu prin asemnatiune — mandate — de posta.

Se se adrese de deci cu tóta increderea comande relative la tragerea apropiata, pana in

15. Novembre a. c.

la (49) 3—4

Samuel Heckscher senr.,

Banchieru si comptoaru de cambii in Hamburg.

antiarthritica si antirheumatica alui

WILHELM

curatitóre de sange spre a se folosi in ori-care anotempu cá singurulu midilocu curatitoriu de sange cu rezultate sigure.

Cu concessiunea cancel. c. r. de curte datu prin decisiune Vien'a, 7. dec. 1858.	Probata definitivu. Efecte exell. Resultatulu eminentu.	Prin p. in. patenta a M. Salo c. r. assecurata contra falsificarii. Vien'a, 28 martie 1871.
--	---	---

The'a acésta curatia organismulu intregu, strabate partile intreguluu corpu si folosindu-o cá beutura departéza diatr'insulu tóte materiile stricacióse, cate se voru fi adunatu, cum nu face nici o medicina; si efectulu siguru este durabilu.

Vindecare perfecta a arthritei, reumatismului, ból'a englezésca, si a altoru bóle invecchite incurabili, ale raneloru, cari puróiéza ne 'ncetatu, ale bóleloru genitáli si bubeloru, ale sgrabantieloru pe trupu si in fácia, ale peteloru, bubeloru si-philitice.

The'a acésta au produsu rezultate fórté favorabili mai alesu in infatiduri de ficatu si de splina, cum si in greutáti hemoroidali, in doreri

de nervi, de muschi de incheiaturi, de udu, polutiuni, impotentie, scurgeri la femei etc.

Suferintie cum sunt bólele scrofulóse, infatúra ghinduriloru se vindeca iute si perfectu, la aceia, cari beau The'a necurmatu, fiindu ca ea este unu midilocu omulu dissolvatoriu si promovatoriu de urina.

Resultate admirabili sigure.

Dlu Franciscu Wilhelm, apotecariu in

Neunkirchen langa Vien'a.

Wocheiner Feistritz (in Carniolia), 1 oct. 1872.

On. Dle! Mai am érasu trebuintia de vreo trei pachete din the'a dtale curatitóre de sange, pentru ca dupa-ce am cumperatu de la dta de 2 ori si am folositu acestu midilocu excellentu „the'a antiarthritica si antirheumatica a lui Wilhelm curatitóre de sange“ m'am convinsu de ajunsu de minunatulu ei effectu. Te rogu se'mi tramiti the'a curatitóre de sange cu receperea plátii prin posta. Cu totu respectulu

Ioanu Jerala, capelanu.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Tuschkau langa Pilsen, 1 oct. 1872.

De asiú fi cunoscutu mai nainte poterea vindecatóre „a theei dtale antiarthritice, antirheumatice, curatitóre de sange“ asiú fi scapatu de multu de o bóla vechia si asiú fi si mai bogatu cu o suma considerabila cheltuita fora scopu pentru restaurarea

saneității mele. Pan' acum am trasu acestu midilocu neprestitiutu de la Praga din depoulu dtale, astadi me adresezu d'a dreptulu catra dta si Te rogu a'mi tramite cu întórcerea postei 12 pachete pe langa receptiunea plátii. Cu totu respectulu

Josef Dilz.

Dlu Fr. Wilhelm, apotecariu in Neunkirchen langa Vien'a.

Gutenstein, 1 oct. 1872.

Se 'mi mai tramiti catu mai curendu 2 pachete „thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm“ precum mi-ai mai tramisu prin posta. Eu vediu, ca fora the'a dtale nu mai pociu existe. Cu tóta stim'a

Florian Haselsteiner,

Nr. 43 in Klosterthal.

Preste puginu va urmá continuarea epistoleloru de recunoscintia, fiindu preste potintia a le publicá diatr'odata pe tóte.

Se ve feriti de falsificari si insielatiuni.

On. publicu la cumperare se binevoiesca a reflecta exactu la marc'a si firm'a mea tiparite pe din afóra pe pachetu, pentru cá se nu fia insielatu prin falsificari.

Adeverata thea antiarthritica, antirheumatica curatitóre a lui Wilhelm, se póte trage numá din prim'a fabricatiune internationala antiarthritica, antirheumatica curatitóre de sange in Neunkirchen langa Vien'a, séu din depositele mele publicate prin diarie.

Unu pachetu, impartitu in 8 dose, preparatu conformu instructiunei date de medicu dimpreuna cu informatiunea despre folosire in diverse limbi consta 1 fl., pentru timbru si pachetare separatu 10 cr.

Pentru comoditatea o. p. adeverata thea antiarthritica, antirheumatica, curatitóre de sange a lui Wilhelm se mai afla in:

Sabiiu la Frid. Thallmayer, comerciantu.

Abrud: F. Tones & Comp.

Bistritia: Fridrich Kelp, Tergovits & Zintz,

Dietrich & Fleischer.

Blasiu: Carol Schieszl, apotecariu.

Orastia: Carol Reckert, apotecariu.

Alba-Julia: Iuliu Fröhlich, apotecariu.

Clusiu: Ad. Valentini, apotecariu.

Brasiovu: Ferd. Jekelius, apotecariu.

Lechintia: Friedr. Scheint, apotecariu.

Feldióra (langa Brasiovu): Friedr. Folberth,

apotecariu.

Ili'a, C. Hoffinger, apotecariu.

Osiorheiu: Max Bucher.

Sabesiu, I. C. Reinhard, apotecariu.

Ba'a mare: I. Horacek, apotecariu.

Aiudu: August Binder, apotecariu.

Miercuria: Chr. Fr. Schimmert, apotecariu.

Romanu (Moldova): Josef Danuffy, apotecariu.

Sedióra: Josef B. Teutsch, comerciantu.

Reghinulu s.: S. & I. Leonhardt.

Huniadóra: Fried. Acker, apotecariu.

Rosia: Ludw. Moldovan, apotecariu.

Ocn'a (I. Sabiiu): Joh. v. Cronberg, apotecariu.

(23) 23